

Viếng thăm Disney World & bãi biển Florida, Feb-2012

Nguyễn Tài Ngọc

<http://www.saigonocan.com/trangNguyenTaiNgoc/trangNTN.htm>

Khi còn ở Sài Gòn, cũng như bao nhiêu người Việt bình thường khác, tôi không bao giờ nghĩ đến việc ăn mừng ngày sinh nhật. Kỷ niệm để ăn mừng vui thỏa không phải là phong tục của người Á Đông. Chúng ta kỷ niệm, như trong ngày giỗ, để đau buồn, để sầu não nhớ đến người ra đi, bật máy nghe nhạc Chế Linh 24 giờ đồng hồ để chính mình cũng muốn tự tử theo người quá cố, để thương tiếc, tội nghiệp cho Chế Linh mấy tháng trước không được cấp giấy phép hát ở Sài Gòn nên lên cơn nhồi máu cơ tim, phải đưa vào vào bảo sinh viện Từ Dũ cứu cấp (xin minh xác: tên nhà thương này người viết hoàn toàn vô kiểm chứng).

Thế nhưng sang Mỹ “Happy Birthday” là một ngày trọng đại, trọng đại hơn cả ngày đám cưới vì đám cưới có thể lấy nhau rồi bỏ, vĩnh viễn quên đi ngày quốc hận, nhưng sinh nhật thì năm nào nó cũng sẽ trở lại đúng ngày để nhắc nhở cho chúng ta biết ngày này năm đó -trong trường hợp của tôi là một trăm năm về trước-, bố mẹ mình đã ngoan cố khước từ phát minh tân tiến của loài người, không chịu dùng thuốc ngừa thai, không chịu dùng vòng xoắn, (bố mình) không có can đảm dùng dao hay kéo cắt chim khánh thành, và vì thế từ Khái hoàn môn mình bước chân vào dương thế.

40 năm về trước tôi đã tiên đoán sẽ có ngày Chế Linh trở lại Sài Gòn để hát cho các khán giả hâm mộ tiếng hát của mình nhưng sẽ vô cùng thất vọng vì bị ngăn cản không cho hát vào phút chót (dù rằng tuyên bố một câu thật giật gân à la Nguyễn Cao Kỳ: “Tôi sẽ hát dù chỉ có một khán giả đến xem”*). Quá thều nào không được hát, tiền mất tật mang, Chế Linh sẽ bị đột quỵ, phải đưa vào bệnh viện cứu cấp. Một người có lương tâm như tôi không thể nào cười đùa trước sự đau khổ của người khác nên suốt 40 năm

nay tôi lên núi Tà-Lon tu luyện, không nghĩ đến sự sung sướng của trần ai là gì, không bao giờ kỷ niệm “Happy Birthday” để cùng chia sẻ cái đau đớn với Chế Linh, người ca sĩ buồn thì kẻ văn sĩ khác có vui đâu bao giờ.

Năm nay vì lời tiên tri đã được ứng nghiệm, tôi không còn có lý do gì mà đày ải thân mình như Thị Kính giam thân tu ở chùa Tam Tông Miếu. Nhân dịp lễ sinh nhật của tôi vào tháng Hai, vợ chồng tôi dẫn hai đứa con nhỏ đi Disney World, Florida. Nói nhỏ nhưng tụi nó đã 18, 22 tuổi. Thằng con trai tôi trọng lượng nghìn cân, đứng bên cạnh nó, chỉ cần nó lắc cái dít là thân xác tôi sẽ bị nhích văng xa, bay nhanh hơn hỏa tiễn rồi dàn phóng.

Tôi không thích đến những chỗ đông người như kiến. Khu giải trí Disney World là một trong những chỗ đó. Nhà tôi ở miền Nam California, trong vòng phạm vi 30 miles có Universal Studios Hollywood (nơi xem phim trường), Six Flags Magic Mountain (nơi có xe “cảm giác mạnh” đảo lộn như đầu *roller coasters*), Hurricane Harbor (khu giải trí trò chơi nước) 60 miles là Disneyland, Raging Waters (khu giải trí trò chơi nước), 90 miles là San Diego Safari Park (thú rừng hoang dã), và xa hơn tí nữa, 125 miles

là Sea World (khu giải trí xem cá). Chúng tôi có bốn đứa con, và khi chúng nó còn nhỏ thì không nơi nào mà gia đình không đi. Có những nơi gần nhà như Six Flags Magic Mountain hay Universal Studios Hollywood thì mua vé đi cho cả năm, nên nhắc lại những nơi này là một kỷ niệm hãnh hùng cho tôi như 75 đi chạy giặc. Tôi thà là Nguyễn Thái Học lên đoạn đầu đài còn hơn là đi trở lại những chốn ồn ào này một lần nữa.

Thế nhưng Disney World ở tiểu bang khác, Florida, năm tiếng đồng hồ đi máy bay từ California. Vợ tôi và đứa con gái đầu tiên đã đi Disney World. Cô con gái thứ hai đã hoạch định chương trình tháng 5 này sẽ đến đó một tuần. Tôi và hai đứa nhỏ chưa bao giờ đi. Chính vì lý do tụi nó chưa bao giờ đi, và vì tôi thường nghe nói Disney World lớn lắm, phải đi cả tuần mới hết, tôi muốn đi xem nó khác biệt với Disneyland ở California như thế nào, để cho chính tôi có thể khẳng định hư thực, anh giải phóng tôi, hay tôi giải phóng anh.

Nếu một người vào những websites như Kayak, Hotwire, Priceline để tìm mua giá máy bay rẻ từ Los Angeles đi sang những thành phố chính yếu ở

phương Đông như New York, Boston, Chicago, Washington DC, Orlando, Fort Lauderdale, họ sẽ thấy hãng rẻ nhất thường là Virgin America (VA). VA là hãng máy bay do ông tỷ phú Richard Branson người Anh, chủ hãng Virgin Atlantic, Virgin Australia, sáng lập ở Mỹ vào năm 2007, bay chỉ vòng vèo đến khoảng 15 thành phố chính yếu trên nước Mỹ. Từ khi sáng lập, VA bán giá rẻ, khứ hồi chỉ khoảng \$350 nên bao nhiêu hãng máy bay khác vì cạnh tranh bắt buộc cũng giảm giá theo, tuy là hơi đắt hơn.

Trước năm 1978, chính phủ ấn định giá vé và đường bay để bảo đảm cho hãng máy bay có lợi tức. Vì như thế giá vé máy bay đắt, và phí cơ bay nhiều chỗ trống. Thế nhưng vào năm 1978, chính phủ không ấn định giá cả nữa, ban hành luật Airline Deregulation Act, tất cả hãng máy bay cạnh tranh ấn định giá cả của riêng mình. Vì thế mà từ đó cho đến giờ, các hãng máy bay thường chiêu dụ khách hàng bằng cách giảm giá vé. Virgin America bây giờ rất tích cực trong việc hạ giá. Họ tương đối thành công vì lần nào bay tôi cũng thấy máy bay đầy ắp hành khách.

Disney World ở Orlando, trung Bắc của Florida, nhưng vì tôi muốn ghé xuống Miami, cực Nam của Florida, nên chúng tôi đi máy bay xuống Fort Lauderdale, 35 miles Bắc của Miami. Từ đó tôi mượn xe lái đi Orlando, đường dài là 210 miles, ba giờ đồng hồ lái xe.

Du lịch là nguồn lợi tức hàng đầu của Florida (du khách đến đi cruise và đi Disney World) nên có rất nhiều khách sạn Marriott loại 3-sao như Courtyard hay Suites không đắt tiền, chở khách đến tàu cruise miễn phí và cho thức ăn sáng miễn phí (có trứng chiên thịt sausage, pancake đang hoàng chứ không phải là Continental breakfast (chỉ có bánh mì ăn sáng của Mỹ)). Trong khi ăn mình không bị tra tấn phải nghe nhạc Việt Nam như đi xe đò Hoàng hay như ở các hàng quán Việt Nam nên đầu óc rất được thanh thoi.

Breakfast miễn phí!

Vợ chồng tôi vừa mới đến thành phố Fort Lauderdale tháng 9 năm ngoái để đi cruise đến những hòn đảo Caribbean nên thành phố này không xa lạ với chúng tôi. Fort Lauderdale có 165,000 dân, và giống như hầu hết các tiểu bang khác miền Nam, người da đen ở rất đông. Khác với những người da đen ở các tiểu bang miền Nam ngày xưa là nô lệ cho người Mỹ da trắng, Florida ngày xưa thuộc về xứ Tây-Ban-Nha. Bất cứ người nô lệ da đen nào thời bấy giờ từ các tiểu bang Mỹ chạy trốn sang Florida đều được Tây-Ban-Nha trả lại tự do nên rất nhiều người bỏ trốn về đây. Đó là lý do tại sao tỷ lệ người da đen ở Fort Lauderdale khá cao: 31% là người da đen. Người da đen nghèo mà lại thích tiêu tiền cho móng tay sơn dũa, vì thế nhiều người Việt Nam làm nghề nail dọn đến Fort Lauderdale ở.

Vùng thành phố Orlando nơi Disney World tọa lạc có 2.1 triệu dân. Orlando là thành phố du khách đến viếng thăm nhiều nhất nước Mỹ, 48 triệu người (thứ nhì là New York City, 47 triệu, thứ ba Chicago, 45.5 triệu, thứ tư Anaheim (nơi có Disneyland) 42.7 triệu, thứ năm Miami 38.1 triệu, thứ sáu Las Vegas 36.3 triệu). Orange County cũng là nơi người Việt Nam

đông dân nhất ở Florida, tuy rằng con số rất này ít ỏi so với những những thành phố đông dân Việt ở San Jose, miền Nam California, hay Houston, Texas.

Walt Disney (1901-1966) là nhà đạo diễn và sản xuất phim ảnh. Vào năm 1955, ông ta có sáng kiến mở ra Disneyland ở Anaheim, California, trên một mảnh đất rộng 160 mẫu. Quá thành công với Disneyland và sau khi làm thống kê khám phá ra chỉ có 5% du khách ở phía Đông của Mississippi River đến Disneyland, ông ta mua một miếng đất rộng 27,443 mẫu, to gấp 17 lần Disneyland, để xây Disney World.

Disney World, khánh thành vào năm 1971, có sáu khu giải trí:

- Magic Kingdom (giống 100% như Disneyland ở California)
- Epcot (xem giải thích phần tiếp theo)
- Disney's Hollywood Studios (khu giải trí xây lại cảnh trí ở Hollywood)
- Disney's Animal Kingdom (công viên thú rừng hoang dã)
- Disney's Bizzard Beach (khu giải trí trò chơi nước)
- Disney's Typhoon Lagoon (khu giải trí trò chơi nước)

Chúng tôi chỉ đi hai trong sáu khu giải trí: Magic Kingdom và Epcot.

Magic Kingdom: Ai đã đi Disneyland ở California thì đừng đi Magic Kingdom: hai nơi giống nhau như đúc. Chính giữa là lâu đài Sleeping Beauty, chung quanh là Tomorrow land, Fantasy Land, Adventure Land... với Space Mountain roller coaster, Pirates of The Carribean (Hải tặc), The Haunted House (Nhà ma), Jungle Cruise (tàu đi vào rừng thiêng núi độc), It's a small world... Disney quảng cáo Disneyland hay Disney World là “The happiest place on earth”, “Nơi sung sướng nhất trên trái đất”. Tôi thì chẳng thấy vui thỏa một tí nào vì xem cái gì cũng phải đợi ở trong hàng lâu lắc. May bây giờ là mùa Đông, nhiệt độ ban ngày là 26 độ nên chưa ai đổ mồ hôi, chứ đi Florida vào mùa hè, 32 độ trở thành 39, 40 độ vì khí hậu ẩm ướt, ai cũng đổ mồ hôi nhễ nhại, đứng trong hàng ngửi mùi hôi nách lẫn nhau thì Disney World sẽ là nơi trần ai nhất trên dương thế, như đứng giữa chợ Nguyễn Tri Phương vào lúc một giờ trưa, mái tôn thép làm bên trong chợ hầm nóng hơn hỏa lò địa ngục.

Epcot: là chữ viết tắt *-acronym-* của **E**xperimental **P**rototype **C**ommunity **O**f **T**omorrow, (Cộng Đồng Sinh Sống Thử Nghiệm trong Tương Lai). Khi Walt Disney mua đất xây Disney World, ông ta có viễn tượng muốn xây một cộng đồng 20,000 căn nhà trang bị với tất cả kỹ thuật của tương lai, có nghĩa là không bao giờ ngừng thiết kế vì con người luôn luôn phát minh ra sản phẩm mới. Trường học, hãng xưởng, khu buôn bán ở trung tâm. Nhà cửa ở chung quanh vòng đai bên ngoài. Xe hơi sẽ chạy dưới đường hầm, phương tiện di chuyển trong thành phố sẽ là Monorail hay People Mover, do đó trẻ con, dân chúng khỏi bị xe ãng trong thành phố. Thế nhưng thành phố không cấp giấy phép cho Disney, viện lễ Magic Kingdom phải hoàn thành trước rồi họ mới cứu xét dự án Epcot sau.

Monorail:

Walt Disney qua đời trước khi Magic Kingdom hay Epcot Center khánh thành. Công-ty Disney lúc đó không muốn nhảy vào business buôn bán nhà cửa nên bãi bỏ dự án xây cất 20,000 căn nhà này. Thay vào đó, họ xây một khu giải trí như bây giờ: Bước vào cổng có những building cho thấy diễn tiến nền văn minh của nhân loại (*Spaceship Earth*), những phát minh cho đời sống trong tương lai, cách thức con người trồng trọt trong tương lai, một hồ cá vĩ đại với ý tưởng từ phim *The Little Mermaid*.

Qua những building này là một hồ nước to. Chung quanh hồ nước họ xây những kiến trúc đặc biệt tiêu biểu của mười một quốc gia trên thế giới: Pháp, Anh, Đức, Canada, Mễ-Tây-Cơ, Nhật-Bản, Trung-Hoa, Na-Uy, Ý-Đại-Lợi, Morocco, Hoa-Kỳ. Ở mỗi quốc gia họ bán thức ăn, vật kỷ niệm của nước họ và dùng ca sĩ, xiếc, khua chuông, đánh trống... để thu hút du khách vào xem. Muốn cho du khách có cảm tưởng thật sự là mình đang ở một quốc gia khác, nhân viên phục vụ ở mỗi quốc gia phát âm tiếng Anh lơ lớ theo giọng nói tiếng nước họ (tương tự như người Mỹ hay người Hoa nói tiếng Việt Nam). Đến gian hàng Anh quốc, tất cả nhân viên đều nói giọng Anh. Đến Paris, *Parisiens* nói tiếng Anh lú lo như tiếng Pháp. Nỗi thắc mắc của con tôi và tôi không biết Disney World có cố tình mượn nhân viên ngoại quốc cho đủ cả 11 quốc gia hay không thì khi đến gian hàng Trung Hoa, nghe bà bán hàng Trung Hoa nói tiếng Anh với giọng người Hoa, cả hai cha con chúng tôi cười giòn vì bà ta nói na ná như người Việt nói tiếng Anh, tuy rằng khá hơn. Âm nói của tiếng Hán hoàn toàn cộc lốc so với âm tiếng Anh. Tuy rằng chữ quốc ngữ của ta dùng tiếng La-Tinh, phát âm của ta như người Hoa vì chữ của ta dựa trên tiếng Hán. Do đó, người Việt Nam nói tiếng Anh khó khăn và dở hơn dân Âu Tây bội phần. Người mình khi nói không đánh âm chữ cuối, mà nếu không phát ra cái âm cuối ấy, người Mỹ không bao giờ hiểu được. Tôi nói thí dụ câu: "*I bought the book at Target*". Những chữ tô đỏ phải phát âm, thế mà ta thường nói: "*Ai bót zờ búc éc Ta-gạt*". Bạn tới có Thế Chiến Thứ Ba muốn tận diệt thế giới thì chẳng cần phải phát minh vũ khí tối tân, thả bom nguyên tử làm gì; cứ gài người Việt Nam vào làm chỉ dẫn viên ở tất cả các trạm kiểm soát không lưu trên thế giới. Bảo đảm phi công không tài nào hiểu nổi lời hướng dẫn của đài kiểm soát, và vì thế máy bay cứ tuần tự đâm đầu vào nhau, chết hết.

Epcot, Trung Hoa

Epcot, Đức:

Nhìn những kiến trúc đặc thù của các nước trên thế giới, tôi không khỏi ngậm ngùi nghĩ về kiến trúc của Việt Nam. Nước chúng ta kiến trúc quá sơ sài, quá ấu trĩ, còn thua cả Kampuchea với Đền Thiên Đứ Thích, thế mà ở ngoài Bắc ai cũng tự hào về Chùa Một Cột (tôi đã thấy và có thể xây cái chùa đó một mình tôi!), và ở trong Nam thì có cái trụ đồng hồ của chợ Bến Thành! Cái trụ đồng hồ chợ Bến Thành kiến trúc quá đơn giản thế mà tôi thấy nhiều khu buôn bán Việt Nam ở nước Mỹ cứ hồ hởi xây lại để chiêm ngưỡng.

Epcot, Morocco

Tôi bảo đảm các cô ở Mỹ khi mua quần áo lót bikini, không ai mở catalog “Thời Trang Siêu Việt Hà Nội” đặt mua yếm đào thô kệch, mà sẽ đến Victoria’s Secret mua những chiếc bikini sexy đẹp *ác liệt*, mặc nó đàn ông sẽ lác mắt vì thấy những đường cong tuyệt mỹ của phái nữ, và đàn ông Việt Nam khi đi dự dạ hội sẽ mặc bộ áo vest hay tuxedo, chứ không ai mặc chiếc áo dài khăn đóng rùng rợn, có đẹp trai như Alain DeLon cũng sẽ trở thành Thầy Ba Cờ Muối từ quê lên tỉnh, thì tại sao những kiến trúc quá

ầu trĩ của nước ta, dzĩ-dzăng-dơ-dáy-cần-giầu-diêm, mình cứ khu khu gọi nó sống lại trong trí nhớ?

Epcot, Pháp

Epcot, Nhật Bản

Khi chúng tôi vào khu “The Land” với mục giải trí chính yếu là xem 3-D Imax phim, khách ngồi vào ghế, ghế kéo lên trên không rồi khách “bay” theo cảnh tượng chiếu trên màn ảnh 3-D trước mặt, chúng tôi ai nấy cũng bật cười vì đề tài của đoạn phim ngắn này là California! Ai không biết tại sao California là tiểu bang đông dân nhất nước Mỹ, thu hút người ngoài đến sinh sống hàng năm thì cứ xem đoạn phim này: Cảnh trí đẹp tuyệt vời “spectacular”, từ núi non hùng vĩ đến biển cả mênh mông, từ cầu Golden Gate vươn dài ở San Francisco đến hải cảng San Diego với hàng không mẫu hạm, từ trượt tuyết trên núi tuyết trắng xóa đến leo núi xem thác nước hùng vĩ Yosemite. Chúng tôi sống ở California, đã từng đến hầu hết tất cả những nơi trong phim, đi máy bay 2200 miles – 3500 km đến đây bỏ tiền để ngồi xem California trong phim!

Downtown Disney: Buổi tối chúng tôi có ghé vào xem, chỉ là tiệm ăn và shopping. Downtown Disney ở Florida giống như ở Disneyland, hay City Walk ở Universal Studios Hollywood, nhưng to hơn rất nhiều. Có rất nhiều nhạc sĩ, ca sĩ, đánh đàn, đánh trống rải rác khắp nơi trình diễn cho du khách xem. Ở đây chúng tôi đến ăn ở một nhà hàng tên T-Rex, bên trong họ trang hoàng với khủng long, hồ cá, đẹp vô cùng. Đây là nhà hàng lạ mắt nhất tôi có dịp thấy.

Rồng làm bằng Lego

Nhà hàng T-Rex

Nếu ai ở các tiểu bang miền Đông, chưa bao giờ đi Las Vegas, trả \$85/ một vé vào xem Epcot thì tôi nghĩ cũng nên. Thế nhưng ai đã từng đến Las Vegas thì bỏ tiền đi xem Epcot không đáng. Vegas cũng copy lại kiến trúc đặc thù nổi tiếng, nhưng làm vĩ đại gấp chục lần Epcot. So sánh cung điện Doge, tháp St. Mark, con kênh Grand Canal ở khu Ý-Đại-Lợi của Epcot với cùng những kiến trúc này của Hotel Venetian, Las Vegas thì như so sánh người tí hon và người khổng lồ, như con chó con Chihuahua cao hai tấc với con ngựa cao hai thước, như đường cao tốc Đại lộ Thăng Long với freeway ở Los Angeles, như show TV Vietnam Idol với American Idol.

Chúng tôi rời Los Angeles 10:30 giờ tối Thứ Năm, đến Florida 5:30 sáng Thứ Sáu, mỗi ngày đi một nơi ở Disney World nên Chủ Nhật là ngày rảnh rồi, lái xe trở về Fort Lauderdale để 7 giờ sáng Thứ Hai bay trở về California. Trên đường đi, tôi ghé vào hai bãi biển, West Palm Beach và South Beach, Miami.

West Palm Beach: nổi tiếng trong nhiều show TV, sạch sẽ, và rất đẹp. Chúng tôi đến đây vào giữa trưa, đậu xe trên con đường Clematis, thành phố hầu như không một bóng người. Theo lời hai người cảnh sát, bắt đầu về chiều con đường Clematis sẽ trở nên sầm uất, nhộn nhịp với du khách.

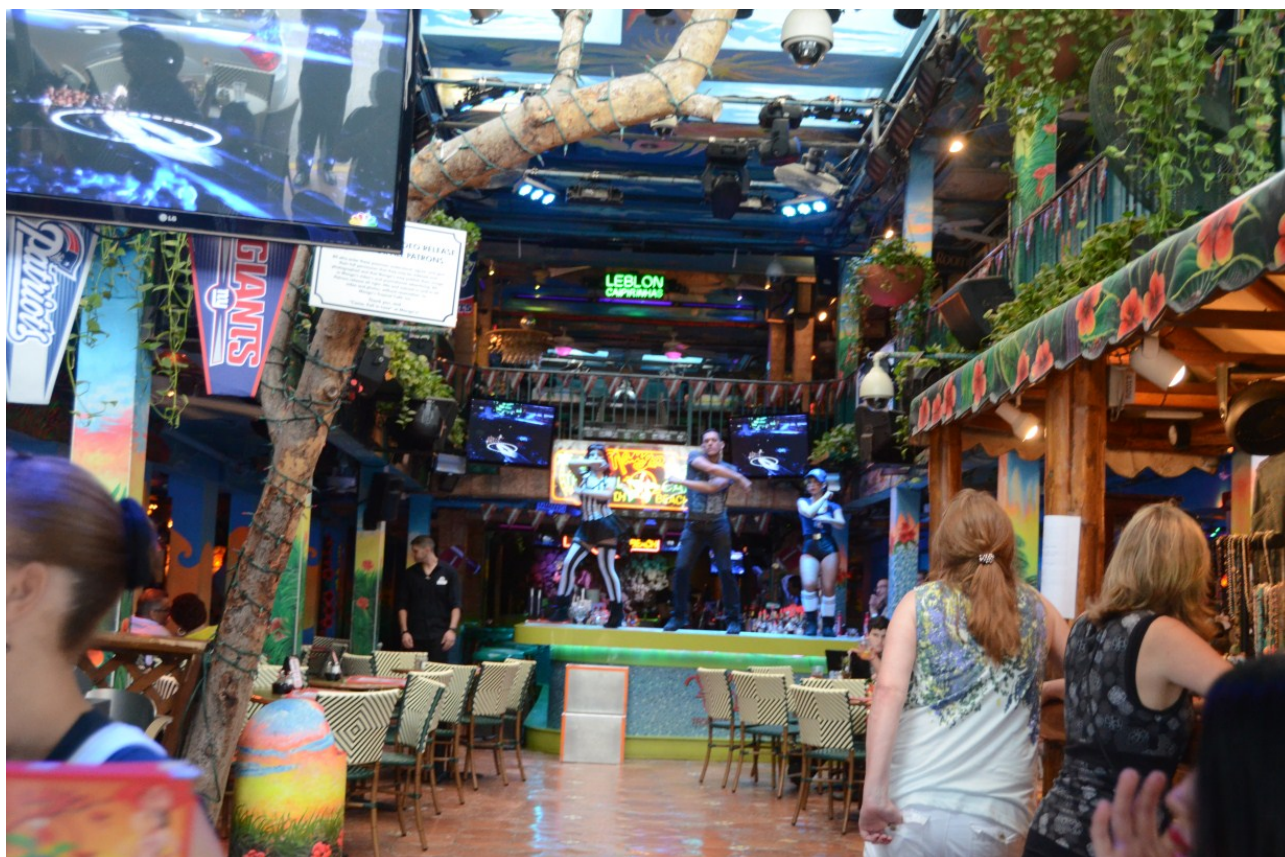

South Beach, Art Deco District : nơi đây có khoảng 800 buildings xây từ thời 1930, 1940 được đạo luật thành phố duy trì, không được phá. Nhà cửa sơn màu tương phản technicolor rất đẹp mắt. Dọc theo con đường Ocean Drive là khu nhà hàng, tiệm ăn, rất nhiều nơi do người Cuban làm chủ, chiều tối chật ních người và xe cộ. Khách đi bộ dọc theo con đường này sẽ được các cô rao dụ vào ăn tiệm của mình, không khác gì Việt Nam. Nhiều nhà hàng như night club, có nhạc kích động và các cô mặc quần áo sexy nhảy múa.

Florida không có núi, và có nhiều điểm giống California: có biển (ấm hơn California nhiều), nông nghiệp chính là cam, du lịch là nguồn lợi tức lớn cho tiểu bang, người thiểu số nói tiếng Tây Ban Nha rất nhiều (Cuban ở Florida, Mễ-Tây-Cơ ở California), ngày xưa 1975 người Việt tỵ nạn được đưa sang trại lính Camp Pendleton ở California, căn cứ Không Quân Eglin Air Force Base ở Florida, ở California có động đất, ở Florida có cuồng phong và... cá sấu. Thế nhưng giống như các tiểu bang miền Đông, đi xe hơi trên nhiều xa lộ ở Florida phải trả tiền phí, và khí hậu ở Florida thì nghiệt ngã vô cùng, so với California: thời tiết như Việt Nam, nóng ẩm ướt quanh năm. Vào mùa hè từ tháng 4 đến tháng 10 thì nóng oi bức không chịu được.

Đối với những người đã ở California, theo tôi Disney World không đáng để đi xem. Cái gì Disney World có thì California cũng có hết. Ở Disneyland nếu không muốn ăn thức ăn Mỹ ngán ngẩm, du khách còn có thể đi ra ngoài tìm tiệm ăn Việt Nam, ăn xong rồi quay trở lại, thế nhưng ở Disney World thì hoàn toàn không có cơ hội đó.

Rút kinh nghiệm của Disneyland, đất đai tư nhân bao bọc chung quanh nên tư nhân mở khách sạn nhà hàng để kiếm lời từ du khách đến thăm Disneyland, Walt Disney thiết lập Disney World trên một phần đất riêng biệt rộng mênh mông của mình. Hầu hết tất cả khách sạn, nhà hàng đều do công ty Disney làm chủ. Do đó, tư nhân bên ngoài không thể nào làm tiền của du khách đến Disney World, trừ Disney.

Một người đến thăm Disney World không khỏi nhủ thầm là Walt Disney quá ư là thông minh. Con chuột là một sinh vật ghê tởm thế mà chỉ có sáng kiến biến nó thành hoạt họa, biến nó thành một con vật dễ thương, mền chuộng trong một bối cảnh giải trí, công ty Disney kiếm lời cả chục, trăm triệu đô-la.

Đây là điểm tuyệt vời của một chế độ tư bản. Nếu một người có sáng kiến làm giàu, thị trường ưa chuộng và đòi hỏi, người đó sẽ trở thành triệu phú. Nhưng người đó không thể nào trở thành triệu phú nếu người khác có võ lực và lòng tham đến tước đoạt tài sản của họ. Vì thế, chính thể tự do rất quan trọng trong việc bảo đảm quyền bình đẳng của mọi người trong xã hội. Nó trừ khử loại người có đầu óc suy nghĩ mạnh được yếu thua.

Khi nói đến tư bản và tự do, không ai có thể phủ nhận được nước Mỹ là vô địch về hai vấn đề này. Chính thể dân chủ tự do bảo đảm tài sản của người có đầu óc sáng kiến để làm giàu, bảo đảm tự do của người khác được tự do đi lại để đem tiền... cúng cho Disney.

Trả lời cho những ai chỉ trích chính thể dân chủ tự do, Winston Churchill nhắc lại một thành ngữ: *“Có người đã nói dân chủ tự do là chính thể tệ nhất, thế nhưng nó vẫn tốt hơn tất cả các chính thể khác mà thế giới đã có kinh nghiệm trải qua”* (“*It has been said that democracy is the worst form of government, except all the others that have been tried*”).

Ở khu trình bày nước Mỹ trong Epcot, Walt Disney chọn xây lại một phần building của Independence Hall (Hội trường Độc Lập) ở Philadelphia. Ở nơi đây, vào ngày 4 tháng 7 năm 1776, đại biểu của các tiểu bang Hoa Kỳ tuyên bố độc lập trong bản *Declaration of Independence*.

Đoạn thứ hai của bản Declaration of Independence bắt đầu như thế này, và tôi xin tạm dịch:

“We hold these truths to be self-evident, that all men are created equal, that they are endowed by their Creator with certain unalienable Rights, that among these are Life, Liberty and the pursuit of Happiness. — That to secure these rights, Governments are instituted among Men, deriving their just powers from the consent of the governed, — That whenever any Form of Government becomes destructive of these ends, it is the Right of the People to alter or to abolish it,...”

“Chúng tôi nghĩ lẽ thật quá hiển nhiên rằng Thượng Đế sáng tạo nhân loại bình đẳng, và Ngài đã cho mỗi một người những quyền lợi đặc biệt. Một trong những quyền lợi đó là sống trong tự do và có quyền theo đuổi, tìm kiếm hạnh phúc. Để quyền này được tồn tại, dân chúng chọn lựa chính quyền bảo vệ nó. Nếu một chính quyền nào đi ngược lại mục đích họ được bầu để thi hành, thì người dân có quyền thay đổi hay hủy bỏ chính quyền đó....”

Tháng Tư năm 1975 tôi đã khóc khi leo lên tàu chiến của Đệ Thất Hạm Đội Mỹ, biết rằng tôi đã được tự do. 37 năm sau, đứng trước copy của building Independence Hall ở Epcot Center, tôi lại khóc một lần nữa, và cũng như 37 năm trước, giọt nước mắt của tôi là những giọt nước mắt vui mừng vì tôi biết rằng khi nói đến bảo vệ quyền tự do của dân chúng, tôi đang ở trong một quốc gia hùng hồn nhất trên thế giới.

Nguyễn Tài Ngọc

<http://www.saigonocan.com/>

February 2012

Tài liệu tham khảo:

Wikipedia

*<http://thethaovanhoa.vn/297N20111118063305935T133/che-linh-toi-se-tai-ngoi-khan-gia-tphcm-vao-dem-1911.htm>

<http://www.consumertraveler.com/today/forbes-lists-top-10-most-visited-u-s-cities/>

Disney Resorts

Những hình này chụp ở Magic Kingdom:

Chụp ở Epcot:

Epcot, Canada

Epcot, Anh

Epcot, Pháp

Epcot, Morrocco

Epcot, Nhật Bản

Epcot, Ý-Đại-Lợi

Epcot, Trung Hoa

Epcot, Na-Uy

Epcot, Đức

Epcot, Mê-Tây-Cơ

Epcot, Mê-Tây-Cơ

Những hình này chụp ở West Palm Beach:

Những hình này chụp ở Miami, South Beach:

